

PRL - propaganda a rzeczywistość.

Przejęcie władzy w Polsce przez komunistów

Po II wojnie światowej władzę w Polsce przejęli komuniści. Zawdzięczali to poparciu Związku Radzieckiego. Próbowano jednak zachować pozory demokracji. W tym celu przeprowadzono w 1947 roku wybory do sejmu. Wyniki zostały sfałszowane. W informacji do Stalina podano, że komuniści i ich zwolennicy zdobyli ok. 50% głosów, ale w oficjalnym komunikacie ogłoszono, że było to aż 80% głosów.

Ćwiczenie 1

Dopasuj podejmowane działania do opisu wydarzeń zmierzających do zafałszowania wyników. Wpisz literę z działaniem przy tekście.

- A – Działania, które podejmowano przed wyborami
- B – Działania, które podejmowano w trakcie wyborów
- C- Działania, które podejmowano po głosowaniu

Tekst 1

Podczas kampanii oddziały Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Urzędu Bezpieczeństwa oraz Milicji Obywatelskiej (MO) rozbijały wiece przedwyborcze Polskiego Stronnictwa Ludowego (PSL), terroryzując ich uczestników. Dokonywano aresztowań zwolenników, a nawet kandydatów tej partii na posłów. W okresie kampanii przedwyborczej skrytobójczo zamordowano około 140 działaczy PSL, aresztowano mniej więcej 10 tys. osób. W 10 okręgach, stanowiących około 1/4 obszaru Polski, w których przewaga stronnictwa Mikołajczyka była ogromna, listy PSL unieważniono.

Tekst 2

Samo głosowanie odbyło się 19 stycznia 1947 roku pod ogromną presją władzy. Zdarzało się, że służby mundurowe pilnujące lokali wyborczych nie wpuszczały głosujących, którzy nie pokazali karty z właściwym numerem listy wyborczej. W wojsku głosowanie odbywało się w sposób jawny i na rozkaz. Kilkadziesiąt tysięcy poborowych zmuszonych zostało więc do poparcia PPR i PPS.

Tekst 3

Protokół bez liczb mieli otrzymać działacze PPR w celu wpisania odpowiednich danych – zupełnie innych niż wyniki głosowania.

Na podstawie: W. Roszkowski dla Polskiego Radia „Wybory 1947”

Zależność od ZSRS

Ilustracje zamieszczone poniżej pokazują też inne formy uzależnienia Polski (tzw. Polski Ludowej) od ZSRS.

Ćwiczenie 2

Pod każdą ilustracją dopasuj formy uzależnienia.

- Kształtowanie kultury, w tym architektury.
- Decydujący głos w sprawach politycznych.
- Zależność gospodarcza.
- Wpływ na obsadę ważnych stanowisk w państwie.
- Gwarancja nienaruszalności granicy zachodniej.

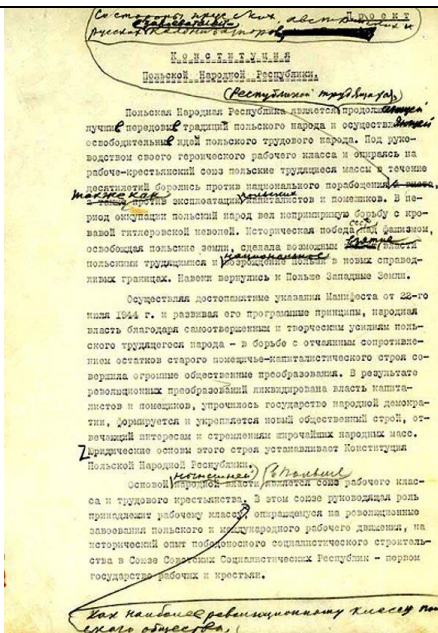
Konstanty Rokossowski, ur. w 1896 we wschodniej Białorusi, zm. w 1968 w Moskwie, marszałek radziecki i polski. Jeden z czołowych dowódców sowieckich z lat II wojny światowej. W latach 1949–1956 był ministrem obrony narodowej Polski, członkiem Biura Politycznego KC PZPR; następnie wyjechał do ZSRR, gdzie był między innymi wiceministrem obrony narodowej (1958–1962).

A - formy uzależnienia:

Kombinat hutniczy w Nowej Hucie pod Krakowem zbudowano na początku lat pięćdziesiątych na wzór wielkich radzieckich inwestycji przemysłowych. Miejsce budowy i projekt zatwierdzali inżynierowie radzieccy. Ze Związku Radzieckiego pochodziło wiele urządzeń oraz ruda do produkcji stali.

B - formy uzależnienia:

Poprawki Stalina na konstytucji PRL z 1952 r. Tekst Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej został przetłumaczony na język rosyjski i poprawiony przez Stalina, zanim zajął się nim polski sejm.

C - formy uzależnienia:

Powojenne granice Polski zostały ukształtowane podczas konferencji wielkiej trójki według woli Józefa Stalina. Do ZSRS przyłączono ziemie wschodnie. Polska otrzymała tzw. Ziemie Odzyskane na zachodzie i północy (kosztem Niemiec).

D - formy uzależnienia:

Pałac Kultury i Nauki został zbudowany w latach 1952–1955 jako dar narodu radzieckiego dla narodu polskiego.

E - formy uzależnienia:

Cenzura i terror

Aby zachować władzę, komuniści stosowali różne metody. W latach pięćdziesiątych – na wzór stalinowski – stosowano terror np.: aresztowano ludzi podejrzanych o działalność antykomunistyczną, umieszczano ich w więzieniach. Zatrzymanych bito i torturowano, skazywano na wieloletnie kary pozbawienia wolności albo na śmierć.

Ćwiczenie 3

Podaj, w jakich państwach przed II wojną światową stosowano na masową skalę terror.

Po śmierci Stalina terror zelżał. Wciąż jednak można było trafić do więzienia za popieranie i głoszenie haseł czy poglądów antykomunistycznych. Dbano o to, by niewygodne treści nie pojawiły się w mediach: prasie, radiu, telewizji, ani nie były w inny sposób publikowane. Jednym z narzędzi kontroli była cenzura, które nadzorowała, by w mediach dominował pozytywny obraz PRL.

Osiągnięcia PRL – czyli czym mogły się pochwalić władze PRL?

Budowa nowych domów, osiedli i miast

Przykładem komunistycznego budownictwa lat pięćdziesiątych w Polsce jest robotnicza Nowa Huta.

Ćwiczenie 4

Zaznacz prawidłową odpowiedź

- A. Przy jakim zakładzie przemysłowym powstała dzielnica Nowa Huta?
- Przy walcowni
 - Przy kopalni
 - Przy kombinacie metalurgicznym
 - Przy stoczni
- B. Którego dużego miasta obecnie Nowa Huta jest częścią?
- Krakowa
 - Poznania
 - Warszawy
 - Wrocławia
 - Gdańska

Wielkie inwestycje przemysłowe

Kombinat hutniczy w Nowej Hucie powstał w latach 1949–1954. Była to jedna z największych inwestycji w przemyśle ciężkim okresu Polski Ludowej.

Ćwiczenie 5

Odpowiedz na pytania:

- A. Co produkuje się w hutach? Z jakiego surowca?

.....

- B. Jaki wpływ na środowisko naturalne mają takie inwestycje?

.....

.....

.....

Likwidacja analfabetyzmu

Władze komunistyczne za najważniejsze zadanie uznały likwidację analfabetyzmu w Polsce.

Obejrzyj [film o likwidacji analfabetyzmu](#).

<http://www.repozytorium.fn.org.pl/?q=pl/node/7052>

Ćwiczenie 6

Zaznacz prawidłowe odpowiedzi.

A. Jakie możliwości awansu społecznego daje zdaniem autora filmu, umiejętność czytania i pisania.

- Możliwość przekazywania innym własnych opinii.
- Możliwość tworzenia literatury i sztuki.
- Dostęp do nowych, ciekawych zawodów.
- Większy autorytet wśród innych.
- Możliwość podróżowania i zwiedzania świata.
- Możliwość uczestnictwa w życiu politycznym i społecznym.

B. Jakie były powody zwolnienia z kursów czytania i pisania?

- Niechęć
- Niepełnosprawność
- Starość
- Zbyt duża odległość

C. Na podstawie „meldunków” zamieszczonych w filmie oblicz i podaj, jaką część osób niepiśmiennych nauczone czytać i pisać.

- Poniżej 10%
- Ok. 30- 40%
- Ok. 50%
- Ok. 60-70%

Nadal jednak były osoby nie potrafiące ani czytać, ani pisać. Mimo to partia stosowała liczne zabiegi by przedstawić walkę z analfabetyzmem jako sukces władz PRL.

Problemy gospodarcze PRL

Kwestie gospodarcze należały do tych aspektów życia w PRL, którymi władze nie chciały się chwalić.

Kolejki

Ćwiczenie 7

Zaznacz prawidłową odpowiedź

Ile co najmniej osób stoi w kolejce?

- 15
- 40
- 80

Kartki

Braki w zaopatrzeniu były nieustannym problemem handlu okresu PRL. Aby im zaradzić, wprowadzano tzw. reglamentację. Polegała ona na sprzedaży tylko określonej liczby towarów na osobę. Kartki określały miesięczny przydział danego towaru na osobę. Gdy ktoś kupił dany towar, sprzedawczynie odcinała odpowiedni kupon z jego kartki.

Kartki na zakup mięsa.

Kartka wielosortymentowa

Ćwiczenie 8

A. Zaznacz jakie towary podlegały reglamentacji?

- Alkohol
- Cukier
- Masło
- Dżem
- Herbata
- Proszek do prania
- Pasta do zębów
- Śmietana
- Papierosy
- Szampon
- Mydło

- B. Zapisz, ile miesięcznie przypadało na osobę:
- kilogramów mięsa?
 - dekagramów czekolady?
 - kilogramów mąki?.....
 - kilogramów cukru?.....

Warunki życia w PRL

„Skończyłem wtedy szesnaście lat i ustawowo, jako nie uczący się, musiałem zacząć pracować. Pracowałem jako pomocnik szofera w PPB; potem w firmie „Paged”, w bazie Bystrzyca Kłodzka. Napisałem o tym książkę; wiele lat później Krzysztof Toeplitz, w swym artykule Świąci młodziankowie, napisał, że jest to opowieść o ludziach, jak to sobie wyobraża mały Mareczek. Pytano mnie wielokrotnie, czy rzeczywiście było tam tak, jak o tym napisałem. Nie, nie było tak.

Było o wiele gorzej; wstawaliśmy rano o czwartej, a o dziesiątej wieczór kończyliśmy rozładunek na stacji; potem jechało się jeszcze czterdzieści kilometrów do domu, co przy samochodzie typu GMC z przyczepą, po górskich drogach, zabierało około dwóch godzin. Potem jeszcze gotowaliśmy sobie jeść, a potem dopiero kładliśmy się spać. Niedziel i świąt nie było;

pod koniec miesiąca kierownik bazy w Bystrzycy Kłodzkiej oświadczał nam, że wyrobiliśmy około czterdziestu, czasami około czterdziestu pięciu procent normy.

Pracowałem tam stosunkowo niedługo; odszedłem, gdyż groziło mi więzienie za sabotaż i jeden wypadek złamania kręgosłupa; zresztą ten też zdaje się umarł już w szpitalu, gdyż nie byliśmy w stanie odtransportować go natychmiast; nasze samochody przystosowane były do wozu kłonic, więc nie można go było położyć.

[...] Pracując po czternaście godzin dziennie, włącznie z niedzielami i świątami,

zarabiałem około siedmiuset złotych miesięcznie.

Nie miałem mieszkania, mieszkalem na korytarzu. Pierwsze ubranie sprawilem sobie mając dwadzieścia dwa lata.

(Źródło: M. Hłasko, Piękni dwudziestoletni, Wydawnictwo Alfa, Warszawa 1988)

Ćwiczenie 9

Na podstawie tekstu wymień cztery przykłady trudności na jakie wskazuje autor w zaznaczonych fragmentach.

-
-
-
-

Przyczyny trudności gospodarczych

Ćwiczenie 10

Jaki przemysł władze komunistyczne uważały za najważniejszy.

- Lekki (np.. tekstylny)
- Ciężki
- Samochodowy
- Spożywczy

W gospodarce socjalistycznej, która panowała w Polsce to władze decydowały o hodowli bydła czy wyrobie kiełbas, szyciu ubrań. Obowiązywało bowiem centralne planowanie. Wszelkie decyzje gospodarcze zapadały na najwyższym szczeblu. Rząd wykonywał zalecenia Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, która miała decydujący głos.

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Art. 1

1. *Polska Rzeczpospolita Ludowa jest państwem socjalistycznym.*
2. *W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej władza należy do ludu pracującego miast i wsi.[...]*

Art. 3

3. *Przewodnią siłą polityczną społeczeństwa w budowie socjalizmu jest Polska Zjednoczona Partia Robotnicza.*

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Taki układ można nazwać **dyktaturą partii komunistycznej**.